

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original article

รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ ที่ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาล- ส่งเสริมสุขภาพตำบล ในบริบทของจังหวัดนนทบุรี

เสกสรรค์ มานวิโรจน์ ปร.ด.

คณะวิทยาศาสตร์สาธารณสุข มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์

วันรับ: 26 ธ.ค. 2561
วันแก้ไข: 12 ก.พ. 2562
วันตอบรับ: 22 ก.พ. 2562

บทคัดย่อ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติงานประจำในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัดนนทบุรี และเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อคุณลักษณะบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ รวมทั้งเสนอรูปแบบพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์ที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลในบริบทของจังหวัดนนทบุรี เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 180 คน และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติ t-test และ one-way ANOVA ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความคาดหวังในภาพรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลมีความคาดหวังด้านทักษะทางปัญญามากที่สุด กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ การศึกษา สถานภาพสมรสและตำแหน่ง แตกต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ประกอบด้วย (1) มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สามารถทำงานได้อย่างมีความสุขกับผู้ร่วมงานที่มีความแตกต่างด้านเพศ สถานภาพสมรส ตำแหน่ง ระดับการศึกษา (2) มีความฉลาดทางด้านอารมณ์ (3) สามารถประยุกต์ความรู้ในการแก้ไขปัญหาโดยการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม (4) มีทักษะทางการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ (5) มีทักษะในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน และ (6) การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ได้แก่ (1) ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. 2556 และ (2) ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ลึกและกว้างในการให้บริการประชาชน

คำสำคัญ: คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์, ความคาดหวัง, รูปแบบการพัฒนา

บทนำ

พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. 2556 ได้กำหนดให้ วิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน กระทำต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม ดังนี้ (1) ด้านการส่งเสริมการ

เรียนรู้ การแนะนำและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การควบคุมโรค การบำบัดโรคเบื้องต้น และการฟื้นฟูสุขภาพ ต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน (2) การประยุกต์หลักวิทยาศาสตร์ โดยการ

กระทำด้านการอาชีวอนามัยและอนามัยสิ่งแวดล้อมเพื่อ การควบคุมป้องกันปัจจัยที่ทำให้เกิดโรค และลดความ เสี่ยงต่อการเจ็บป่วยต่อบุคคล ครอบครัว (3) การตรวจ ประเมินและการบำบัดโรคเบื้องต้น การดูแลให้ความช่วยเหลือผู้ป่วย การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค และ (4) การ ตรวจประเมินอาการเจ็บป่วย และการช่วยเหลือผู้ป่วย⁽¹⁾ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาจึงมีหน้าที่ของในการ ผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะสอดคล้องตามเจตนารมณ์ ของกฎหมายดังกล่าว โดยสำนักงานคณะกรรมการการ- อุดมศึกษาระบุว่า สถาบันอุดมศึกษามีบทบาทสำคัญใน การผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเจริญงอกงามด้วยภูมิแห่ง ปัญญา มีทักษะ คุณธรรมจริยธรรม มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้ และสามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ปัจจุบัน การจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษานับผลผลิตที่ตรง กับความต้องการของหน่วยงานที่ใช้บัณฑิต โดยบัณฑิต ต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 5 ด้าน หรือ TQF (Thai- land Qualifications Framework) ประกอบด้วย (1) ด้าน คุณธรรมจริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทาง ปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิง ตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ⁽²⁾ ทั้งนี้คุณลักษณะของบัณฑิตนั้นอาจมีความแตกต่างกัน ตามลักษณะอาชีพและวิชาชีพของบัณฑิต เช่น ทักษะใน การประกอบวิชาชีพครู ทักษะในการประกอบวิชาชีพ พยาบาล ทักษะในการประกอบวิชาชีพสาธารณสุขชุมชน เป็นต้น

การสำรวจทัศนคติของผู้ใช้บัณฑิต เป็นวิธีการหนึ่ง เพื่อประเมินความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตและนำผลการ สำรวจมาปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตให้มี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น⁽³⁾ ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แหม่มณี ที่ได้กล่าวไว้ว่า คุณลักษณะของบัณฑิตระดับปริญญาตรี เป็นสิ่งที่บ่งชี้ถึงความสามารถ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีภาวะผู้นำสามารถใช้ความรู้ทางวิชาการ วิชาชีพแก้ ปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ ได้ และเป็นบุคคลที่มี

ความใฝ่รู้ มีความทันสมัย มีคุณธรรมความรับผิดชอบสูง ต่อวิชาการ วิชาชีพ และสังคม⁽⁴⁾ สำหรับคุณลักษณะที่ บัณฑิตที่สำเร็จด้านสาธารณสุขศาสตร์นั้นได้เพิ่มองค์ ประกอบ 1 ประการ ได้แก่ ทักษะด้านการกอบวิชาชีพการ สาธารณสุขชุมชน

รูปแบบ หมายถึง แบบอย่างหรือแนวทางในการ กระทำหรือดำเนินการใด ๆ ที่แสดงหรืออธิบายให้เห็นถึง โครงสร้างทางความคิดหรือความสัมพันธ์ขององค์ ประกอบที่สำคัญของปรากฏการณ์ที่ศึกษาให้สามารถ เข้าใจได้ง่ายขึ้น โดยอาจเป็นรูปแบบเชิงกายภาพหรือเชิง คุณลักษณะก็ได้ รวมทั้งอาจเป็นรูปแบบอย่างง่ายหรือซับซ้อน ก็ได้เช่นกัน สำหรับรายละเอียดและองค์ประกอบ ของรูปแบบจะขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์และวัตถุประสงค์ ของผู้สร้างและพัฒนารูปแบบ⁽⁵⁾ สำหรับรูปแบบในการ พัฒนานั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทาง โครงสร้างทางความคิดสำหรับการพัฒนาคุณลักษณะ บัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์ตามความหวังของ ผู้ปฏิบัติงานโดยการนำข้อมูลเชิงประจักษ์และเชิงคุณภาพ มาสังเคราะห์ในการนำเสนอรูปแบบ

สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ สาธารณสุข มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ผลิตบัณฑิตด้าน สาธารณสุขศาสตร์ตามคุณลักษณะที่พระราชบัญญัติการ สาธารณสุขชุมชนกำหนด โดยปรับปรุงหลักสูตรใน พ.ศ. 2559 และมีปณิธานของการผลิตบัณฑิตว่า “สาธารณสุข ศาสตร์เพื่อปวงชน” เพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติงานใน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และสถานพยาบาลในระดับต่าง ๆ โดยผลิตบัณฑิต มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 แต่ยังไม่มีการสำรวจ ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่จะไป ปฏิบัติงานโดยการจัดทำกรวิจัย จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัย ในฐานะนักวิชาการด้านการศึกษาและการสาธารณสุขจึง มีความสนใจจะทำการวิจัยเพื่อวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึง ประสงค์ของบัณฑิตสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ที่ตาม ความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. จังหวัด

นนทบุรี เพื่อนำข้อมูลมาพัฒนารูปแบบการผลิตบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ให้ตรงกับความต้องการของผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ต่อไป

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) จังหวัดนนทบุรี จำนวนทั้งสิ้น 77 แห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รพ.สต. พยาบาลเวชปฏิบัติ พยาบาลวิชาชีพ นักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน โดยมีประชากรทั้งสิ้น 308 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการกำหนดตัวอย่างของ Yamane T⁽⁶⁾ ได้ขนาดตัวอย่าง 180 คน คัดเลือกตัวอย่างโดยวิธีเจาะจง จาก รพ.สต. ทั้ง 77 แห่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ รพ.สต. จำนวน 45 คน นักวิชาการสาธารณสุข จำนวน 45 คน พยาบาลเวชปฏิบัติหรือพยาบาลวิชาชีพ จำนวน 45 คน และเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน จำนวน 45 คน สุ่มตัวอย่างจากรายชื่อ รพ.สต. จำนวน 77 แห่ง โดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. พัฒนาโดยใช้กรอบแนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการสร้างเครื่องมือ ประกอบด้วย

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 6 ข้อ คือ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา ตำแหน่ง และความต้องการด้านคุณวุฒิของบัณฑิต
- 2) แบบสอบถามเพื่อประเมินความคาดหวังของคุณลักษณะบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์ของ รพ.สต.จังหวัดนนทบุรี จำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นปลายปิดแบบประเมินค่า (rating scale) เกณฑ์การให้คะแนนความคาดหวังแบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ 5 หมายถึงมากที่สุด 4 หมายถึง มาก 3 หมายถึง ปาน-

กลาง 2 หมายถึง น้อย และ 1 หมายถึง น้อยที่สุด

3) แบบสอบถามปลายเปิด ประเด็นการสนทนาลักษณะเป็นการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยและด้านการสาธารณสุข ได้ค่า IOC (Index of item Objective Congruence) โดยแบบสอบถามชุดที่ 1 ได้ค่า IOC=0.72 และค่าความเชื่อมั่น=0.96 ในส่วนของประเด็นสนทนากับผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาและการสาธารณสุข ได้ค่า IOC=0.85

ในส่วนของข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้สร้างประเด็นในการสัมภาษณ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการสาธารณสุขและการจัดการศึกษา จำนวน 5 คน และทดสอบความตรงเชิงเนื้อหา (validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านงานวิจัยและด้านการสาธารณสุข ได้ค่า IOC (Index of item Objective Congruence)=0.85

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติเชิงพรรณนา เพื่อคำนวณค่าร้อยละเพื่ออธิบายเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน อธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และความคาดหวังของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ รพ.สต. นนทบุรี และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของประชากรภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนโดยใช้ t-test และ one-way ANOVA และการใช้ post hoc analysis ของ Scheffé H เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่⁽⁷⁾

วิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ของคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ และพัฒนารูปแบบคุณลักษณะบัณฑิตสาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ตามความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในบริบทของจังหวัดนนทบุรี

ผลการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง ร้อยละ 77.8 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 52.0 สถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 89.40 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 68.4 ปฏิบัติงานตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข โรงพยาบาลวิชาชีพหรือพยาบาลเวชปฏิบัติ ผู้อำนวยการ รพ.สต. และเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน ร้อยละ 25.73, 25.73, 25.14 และ 23.39 ตามลำดับ

ผู้ปฏิบัติงานประจำโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีความต้องการบัณฑิตสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี ร้อยละ 94.7 สาขาวิชาที่มีความต้องการมากที่สุดคือ ด้านอาชีวอนามัยและความปลอดภัย ร้อยละ 49.12 รองลงมาได้แก่ สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์ ร้อยละ 33.33

การวิเคราะห์ระดับความคาดหวัง พบว่า ส่วนใหญ่ มีความต้องการบัณฑิตที่มีคุณลักษณะทางด้านปัญญามากที่สุด (Mean=4.74) รองลงมาได้แก่ ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน (Mean=4.73) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (Mean=4.72) ทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (Mean=4.68) ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ (Mean=4.67) และ ทักษะในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพด้านสาธารณสุข (Mean=4.30) ตามลำดับ รายละเอียดดังตารางที่ 1

การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานใน

รพ.สต.จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ และกลุ่มอายุ

1) ด้านเพศ กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีระดับความคิดต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2) ด้านกลุ่มอายุ กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 2)

การเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานใน รพ.สต.จังหวัดนนทบุรี ที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตสาขาสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพสมรส การศึกษา และตำแหน่ง

1) สถานภาพสมรสที่แตกต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffé H พบว่า ผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ที่มีสถานภาพสมรสแล้วมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสูงกว่าผู้ที่มีสถานภาพสมรสโสด และหม้าย แยกกันอยู่

ตารางที่ 1 ความคาดหวัง ด้านคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ในภาพรวม

คุณลักษณะบัณฑิต	ระดับความคิดเห็น			
	Mean	S.D.	แปลผล	อันดับ
ทักษะทางปัญญา	4.74	0.34	สูง	1
ด้านความรู้ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน	4.73	0.37	สูง	2
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.72	0.36	สูง	3
ทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.68	0.43	สูง	4
ด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพ	4.67	0.36	สูง	5
ทักษะในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพด้านสาธารณสุข	4.30	0.84	สูง	6
ภาพรวม	4.66	0.41	สูง	

2) การศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท โดยมีความหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์สูงกว่าผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี และต่ำกว่าปริญญาตรี

3) ตำแหน่งที่แตกต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุข เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน และผู้อำนวยการ รพ.สต. รายละเอียดดังตารางที่ 3 -5

ข้อมูลเชิงคุณภาพ

จากการสัมภาษณ์นักวิชาการด้านการศึกษาและด้านการสาธารณสุข จำนวน 5 คน ต่อประเด็นในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาธารณสุขที่พึงประสงค์ โดยการ

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์จำแนกตามเพศและอายุ

ลักษณะกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	Mean	SD	t	p-value
เพศ ชาย	38	4.60	0.41	0.936	0.35
หญิง	133	4.67	0.40		
กลุ่มอายุ (ปี)				0.96	0.34
41- 50	82	4.62	0.44		
51- 60	89	4.69	0.37		

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์จำแนกตามสถานภาพสมรส การศึกษาและ ตำแหน่ง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS.	F	p-value
สถานภาพสมรส					
ระหว่างกลุ่ม	2	3.44	1.75	11.90	0.00*
ภายในกลุ่ม	168	24.515	0.146		
รวม	170				
การศึกษา					
ระหว่างกลุ่ม	2	1.24	0.62	3.89	0.02*
ภายในกลุ่ม	168	26.77	0.16		
รวม	170				
ตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงาน รพ.สต.					
ระหว่างกลุ่ม	3	1.76	0.59	3.73	0.01*
ภายในกลุ่ม	167	26.25	0.15		
รวม	170	28.01			

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffé H จำแนกตาม สถานภาพสมรส การศึกษา

สถานภาพสมรส	Mean	โสด	สมรส	หม้าย แยกกันอยู่
โสด	4.41	-	-0.28*	0.65*
สมรส	4.69			0.93*
หม้าย แยกกันอยู่	3.76			-
ระดับการศึกษา	Mean	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท
ต่ำกว่าปริญญาตรี	4.73	-	0.13	-0.06
ปริญญาตรี	4.59			-0.19*
ปริญญาโท	4.79			-

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffé H จำแนกตามตำแหน่งของผู้ปฏิบัติงานใน รพ.สต.

ตำแหน่ง	Mean	ผู้อำนวยการ รพ.สต.	นักวิชาการสาธารณสุข	พยาบาลวิชาชีพ	เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน
ผู้อำนวยการ รพ.สต.	4.62	-	0.12	-0.13	-0.11
นักวิชาการสาธารณสุข	4.51	-	-	-0.25*	-0.23
พยาบาลวิชาชีพ	4.76			-	0.02*
เจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน	4.74			-	-

วิเคราะห์เนื้อหา พบว่า คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามลักษณะวิชาชีพ (2) ด้านความรู้ ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และ (6) ด้านทักษะในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ โดยมีแนวทางการพัฒนารูปแบบคุณลักษณะดังรายละเอียดในตารางที่ 6

วิจารณ์

จากผลการวิจัยพบว่า เพศแตกต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แตกต่างกัน ผู้ปฏิบัติงานที่มีเพศต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า

ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ที่ปฏิบัติงานที่ รพ.สต. เป็นเพศหญิง โดยมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรมจริยธรรมตามลักษณะวิชาชีพมากกว่า ผู้ปฏิบัติงานเพศชาย เนื่องจากผู้ปฏิบัติงาน รพ.สต. เพศหญิง และปฏิบัติงานในตำแหน่ง ผู้อำนวยการ รพ.สต. พยาบาลวิชาชีพ พยาบาลเวชปฏิบัติ นักวิชาการสาธารณสุข โดยส่วนมากจะสำเร็จการศึกษาทางด้านพยาบาลศาสตร์และได้รับบ่มเพาะให้มีผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมจากสถาบันการศึกษา ทั้งด้านการเข้าใจในหลักศาสนาหลักจริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานเพศหญิงมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรมแตกต่างจากผู้ปฏิบัติงานเพศชาย โดยมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณี พึ่งวัฒนาภูกุล ที่พบว่า ผู้บริหารเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย-

ตารางที่ 6 ประเด็นในการพัฒนาคุณลักษณะบัณฑิตสาธารณสุขที่พึงประสงค์

คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	รูปแบบในการพัฒนา
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม ตามลักษณะวิชาชีพ	ผลิตบัณฑิตให้เป็นคนดี มีคุณธรรม มีวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ ด้านความดี ซื่อสัตย์ เสียสละ มีสัมมาคารวะ
2. ด้านความรู้ ความสามารถที่ส่งผลต่อการทำงาน	ผลิตบัณฑิตให้มีวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ ด้านความเก่ง
3. ด้านทักษะทางปัญญา	ผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการแก้ปัญหาแบบองค์รวมทั้งด้านบุคคล ครอบครัวและชุมชนได้
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	ผลิตบัณฑิตให้มีวุฒิภาวะทางด้านอารมณ์ ด้านความสุข
5. ด้านทักษะในการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	ผลิตบัณฑิตให้การใช้ความสามารถเชิงสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์แนวทางการแก้ไขปัญหาในชุมชน
6. ด้านทักษะในการปฏิบัติงานตามวิชาชีพ	ผลิตบัณฑิตให้ขยัน มีใจรักในงาน ชยัน รับผิดชอบ อดทนต่องาน ปฏิบัติได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน อดทนต่อปัญหา มีระเบียบวินัย

เทคโนโลยีราชชมงคลพระนคร แตกต่างกัน⁽⁸⁾ และงานวิจัยของพศิน แดงจวง ที่พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ ในด้านคุณธรรม จริยธรรม ในระดับมาก⁽⁹⁾ ในขณะที่ เพ็ญประภา ยศพล พบว่า พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานใน รพ.สต. มีสมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีจริยธรรมตามมาตรฐาน และกฎหมายวิชาชีพการพยาบาล⁽¹⁰⁾ และงานวิจัย ของศิริวรรณ สิริพุทธไธวรรณ ที่พบว่า นายจ้าง/ผู้ประกอบการ/ผู้ปฏิบัติงานที่มีต่อบัณฑิตจากมหาวิทยาลัยทักษิณที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานประกอบการของนายจ้างมีความพึงพอใจด้านคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตมากที่สุด⁽¹¹⁾ รวมทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของชาดา เมี้ยนกำเนิด และระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์ ที่พบว่าบัณฑิตด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ของมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ได้รับการประเมินด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก⁽¹²⁾

ผลการวิจัยพบว่า อายุแตกต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณ-

ลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อภิปรายว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 – 60 ปี ซึ่งมีอยู่ในกลุ่มประชากรวัยทำงาน และปฏิบัติงานใน รพ.สต.มาแล้วไม่ต่ำกว่า 20 ปี โดยปฏิบัติงานในระดับชำนาญงาน ขึ้นไป จึงมีความรู้และความชำนาญในงาน ซึ่งสำนักงานข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2554 กำหนดให้ผู้ปฏิบัติงานเหล่านี้มีหน้าที่ความรับผิดชอบหลักในการปฏิบัติงานในฐานะหัวหน้างานหรือเทียบเท่า โดยกำกับ ernena ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้ร่วมปฏิบัติงาน โดยใช้ความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และความชำนาญงานสูง เพื่อตัดสินใจและแก้ปัญหาที่ยากทั้งด้านปฏิบัติการและวิชาการ ทั้งนี้ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจึงต้องปฏิบัติงานในฐานะผู้ร่วมงานของกลุ่มตัวอย่างซึ่งมีความพร้อมในการมอบหมายงานในหน้าที่ที่รับผิดชอบ และการสอนงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้ถูกกำหนดไว้ เพื่อแบ่งเบาภาระงาน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ความคิดต่อของกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุต่างกันต่อคุณลักษณะบัณฑิตด้านสาธารณสุขศาสตร์ จึงไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญ์สิริ จันท์เจริญ และ

อมาวาสี อัมพันศิริรัตน์ ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา ที่พบว่า ผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของบัณฑิตที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01⁽¹³⁾ และอรณี พิงวัฒนานุกูล ที่พบว่าอายุของผู้บริหารเพศแตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ไม่แตกต่างกัน⁽⁸⁾ และงานวิจัยของสำนักทะเบียนประมวลผล มหาวิทยาลัยพิษณุโลก ที่พบว่า ระดับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของนักศึกษา คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลกด้านผลการพัฒนาบัณฑิตตามอัตลักษณ์ของมหาวิทยาลัยฯ อยู่ในระดับดีมาก⁽¹⁴⁾ แต่แตกต่างจากงานวิจัยของสมศักดิ์ ยุบลพันธ์ ที่กล่าวว่า อายุที่ต่างกันมีผลต่อความคาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ ต่อกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู⁽¹⁵⁾ และแตกต่างจากงานวิจัยของวันทนีย์ วงศ์ยัง ที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ซึ่งไม่พบความแตกต่างด้านอายุ มีความคาดหวังต่อการกำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ บัณฑิตสาขาการจัดการของวิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ว่าจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถครอบคลุมด้านทักษะพื้นฐาน ด้านความรู้ความสามารถเชิงวิชาชีพ ด้านบุคลิกลักษณะ คุณธรรมจริยธรรม การผลิตบัณฑิตจะต้องบูรณาการพันธกิจสู่การเรียนการสอนของอาจารย์ คือ การสร้างคน สร้างความรู้ และการสร้างชุมชนและสังคม⁽¹⁶⁾

สถานภาพสมรสแตกต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพสมรสที่ต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (post hoc analysis) ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffé H พบว่า ผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ที่มีสภาพสมรส หย่า แยกกันอยู่ มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตแตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานที่มีสภาพโสดและสมรส ผู้ปฏิบัติงานที่มีสภาพโสดมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตแตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานที่มีสภาพสมรส อภิปรายว่า ผู้ปฏิบัติงานที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสภาพภาพสมรสคู่ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสูงกว่า สถานภาพสมรสอื่น เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานไม่มีความกังวลด้านชีวิตครอบครัว จึงมีความทุ่มเทในการปฏิบัติงานและคาดหวังกับการปฏิบัติงานของบัณฑิตเนื่องจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจะมีอายุอยู่ระหว่าง 22 ปี ซึ่งเปรียบเทียบได้กับบุตรของผู้ปฏิบัติงาน จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานที่มีสถานภาพสมรสมีความคาดหวังในการที่จะอบรมบัณฑิตให้เป็นนักการสาธารณสุขที่ดีและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน โดยมีความสมบูรณ์ในสุขภาพองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของงานวิจัยของไพบุลย์ วงศ์เวชวินิต ที่พบว่า สถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัยที่มีผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายบริการการแพทย์และสาธารณสุข⁽¹⁷⁾ แต่แตกต่างจากงานวิจัยของ ดวงใจ เปลี่ยนบำรุง ซึ่งทำการวิจัยสำรวจความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ที่พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ยะลา ด้านการมีจิตอาสาและพฤติกรรมบริการที่ดีอยู่ในระดับสูง มากที่สุด (Mean=4.59, SD=0.48) รองลงมาคือด้านการเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมโดยยึดมั่นในคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณของวิชาชีพ (Mean=4.55, SD=0.49) โดยไม่มีความแตกต่างด้านคุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง และด้านสถาน-

ภาพสมรส⁽¹⁸⁾

การศึกษาแตกต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์ที่พึงประสงค์แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีการศึกษาที่แตกต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการทดสอบของ Scheffé H พบว่า ผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตแตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานที่การศึกษาระดับปริญญาตรี โดยผู้ปฏิบัติงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อภิปรายว่า ผู้ปฏิบัติงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้สูงกว่าผู้ปฏิบัติงานที่สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จึงส่งผลต่อระดับความคาดหวังต่อคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ในระดับที่สูงกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพบุลย์ วงศ์เวชวินิต⁽¹⁷⁾ ที่พบว่า การศึกษามีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัยที่มีผลการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายบริการการแพทย์และสาธารณสุข แต่แตกต่างจาก กัญญ์สิริ จันทรเจริญ และอมวาสี อัมพันศิริรัตน⁽¹³⁾ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา ที่พบว่า ผู้บังคับบัญชาในระดับต้นของบัณฑิตที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติของบัณฑิตไม่แตกต่างกัน

ตำแหน่งแตกต่างกันมีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์แตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีตำแหน่งที่ต่างกัน มีระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัย-

สำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ (post hoc analysis) ผู้ปฏิบัติงานประจำ รพ.สต. ตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสาธารณสุขศาสตร์แตกต่างกับผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ และผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ โดยผู้ปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ มีค่าเฉลี่ยรับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข อภิปรายว่า ในปัจจุบันการปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพได้รับการควบคุมมาตรฐานจากสภาการพยาบาล จึงทำให้ผู้ปฏิบัติงานดังกล่าวได้รับการพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จึงส่งผลต่อระดับความคาดหวังต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ โดยเฉพาะด้านการปฏิบัติงานอย่างกระตือรือร้น มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เพ็ญจมาศ คำธนะ ที่พบว่า ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตพยาบาล ของวิทยาลัยบรมราชชนนี ราชบุรี ด้านการปฏิบัติงานในสาขาวิชาชีพการพยาบาลอย่างกระตือรือร้น ในระดับสูง⁽¹⁹⁾ และอัจฉริยา วัชรวิวัฒน์ ที่พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นอยู่ในระดับปานกลาง จึงเป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมความสามารถด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นของบัณฑิตสูงขึ้น⁽²⁰⁾ ในขณะที่วราณี สัมฤทธิ์และปัทมา แคนยุกต์ ทำการวิจัยเรื่อง คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา พบว่า ผู้สำเร็จการศึกษาพยาบาลศาสตร์ ปีการศึกษา 2547 มีคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากและคุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์ในภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5⁽²¹⁾ และสอดคล้องกับงานวิจัยของวนาพรรณ ชื่นอิม ที่พบว่าผู้ปฏิบัติงานในตำแหน่งที่แตกต่างกันมีความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ปฏิบัติงานคุณภาพการบริการของหน่วยบริการสุขภาพผู้ปฏิบัติ

งานแตกต่างกัน⁽²²⁾ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนี คำมูลคร และรพีพรรณ ยงยอด ที่ได้กล่าวว่า ผู้ปฏิบัติงานมีความคาดหวังว่าบัณฑิตควรมีความรู้ความสามารถในงานที่รับผิดชอบ และมีการคิดวิเคราะห์ทางวิชาการอย่างมีเหตุผลมากเป็นอันดับที่ 1 (ร้อยละ 69.88)⁽²³⁾ แต่แตกต่างจากงานวิจัยของกัญญ์สิริ จันทร์เจริญ และคณะ ซึ่งทำการวิจัยเรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสงขลา ที่พบว่าผู้บังคับบัญชาในระดับต้นที่มีตำแหน่งแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของบัณฑิตไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) ควรผลิตบัณฑิตให้มีทักษะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ โดยสามารถทำงานได้อย่างมีความสุขกับผู้ร่วมปฏิบัติงานที่มีความแตกต่างกันด้านคุณลักษณะส่วนบุคคล ทั้งด้านเพศ สถานภาพ สมรส ตำแหน่ง และระดับการศึกษา

2) ควรผลิตบัณฑิตให้มีความฉลาดทางด้านอารมณ์ ทั้งด้านดี เก่ง และสุข

3) ควรผลิตบัณฑิตให้มีความสามารถในการประยุกต์ความรู้ที่ได้จากการศึกษาในการแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนแบบองค์รวม

4) ควรผลิตบัณฑิตให้มีทักษะด้านการวิจัยทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ

5) ควรผลิตบัณฑิตให้มีทักษะในการปฏิบัติงานด้านวิชาชีพสาธารณสุขชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน โดยเน้นการปฏิบัติงานอย่างทักษะทั้งด้านมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

6) ควรส่งเสริมให้บัณฑิตใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ในการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร สถิติด้านสุขภาพในการแก้ปัญหาสุขภาพของประชาชน และการพัฒนาตนเองและทักษะในการประกอบวิชาชีพสาธารณสุขชุมชนต่อไปในอนาคต

7) ควรทำการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการปฏิบัติงานวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชนของบัณฑิตสาธารณสุข ตามเจตนารมณ์ของ พรบ. วิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน พ.ศ. 2556 1

8) อาจมีการศึกษาคุณลักษณะบัณฑิตสาธารณสุขที่พึงประสงค์ของประเทศไทย โดยกำหนดรูปแบบการวิจัยแบบผสมผสานทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีระบบในการกำกับรูปแบบ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี เนื่องจากได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย รศ.ดร.โกสุม สายใจ ศูนย์วิจัยและพัฒนาของมหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ ในการให้ความรู้คำปรึกษา การค้นคว้าข้อมูล และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์แก่การจัดงานวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งคุณน้า-สิน วันดี ผู้ช่วยสาธารณสุขอำเภอบางกรวย ที่ช่วยประสานงานให้ รพ.สต. ในจังหวัดนนทบุรีตอบแบบสอบถามจนได้ข้อมูลที่นำมาจัดทำงานวิจัยฉบับนี้

เอกสารอ้างอิง

1. พระราชบัญญัติวิชาชีพการสาธารณสุขชุมชน. ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 130 ตอนที่ 118 ก. 2556 (ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2556).
2. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552 [อินเทอร์เน็ต]. 2552 [สืบค้นเมื่อ 10 พ.ย. 2559]. แหล่งข้อมูล: <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/>
3. ศิริวรรณ สิริพุทธิไรรณ. คุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ พัทลุง. พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณพัทลุง; 2557.
4. ทิตนา แซมมณี. ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย; 2553.
5. ปรีชา กันธิยะ. การพัฒนารูปแบบการบริหารโรงเรียนที่พระมีส่วนร่วมในการสอนศีลธรรมปรัชญาคุณฐิบัณฑิต [ปริญญา นินพนธ์ปริญญาคุณฐิบัณฑิต]. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยสยาม; 2552.

6. Yamane T. 1967. Statistics: an introductory analysis. 2nd Ed. New York: Harper and Row; 1967.
7. Scheffé H. The analysis of variance. New York: Wiley; 1959.
- 8 อรุณี พึ่งวัฒนวัฒนากุล. ความพึงพอใจของผู้บริหารสถานประกอบการต่อคุณลักษณะของบัณฑิต คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล-พระนคร; 2550.
9. พศิน แดงจวง. รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะผู้ใช้บัณฑิตทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: ออฟเซ็ทครีเอชั่น; 2554.
10. Yodsapon P. Actual and Expected competencies of registered nurses at sub-district health promoting hospitals, Roi-et Province. In. Northeastern University. Proceeding of the 2nd NEU National and International Research Conference 2014 (NEUNIRC2014) under the theme "The developing integrated knowledge towards the ASEAN community"; 2014 May 24; Khon Kaen Province. Khon Kaen: Northeastern University; 2014. p. 1-11.
11. ศิริวรรณ สิริพุทไธวรรณ. รายงานการวิจัยเรื่องคุณลักษณะของบัณฑิตที่มีผลต่อการจ้างของบัณฑิตมหาวิทยาลัยทักษิณ. พัทลุง: มหาวิทยาลัยทักษิณ; 2547.
12. ซาดา เมียนกำเนิด, ระวีวรรณ วุฒิประสิทธิ์. การติดตามผลบัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี ปีการศึกษา 2546-2547. กรุงเทพมหานคร: คณะ-วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี; 2548.
13. กัญญ์สิริ จันท์เจริญ, อมาวสี อัมพันธ์ศิริรัตน์. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF) ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา. สงขลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สงขลา; 2555.
14. สำนักทะเบียนและประมวลผล มหาวิทยาลัยพิษณุโลก. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยพิษณุโลก ปีการศึกษา 2556. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยพิษณุโลก; 2556.
15. สมศักดิ์ ยุกลพันธ์. ความคาดหวังและความคาดหวังของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่ปฏิบัติงานในหน่วยบริการปฐมภูมิ ต่อกระบวนการประเมินผลการปฏิบัติงานสาธารณสุขจังหวัดหนองบัวลำภู [อินเทอร์เน็ต]. [สืบค้นเมื่อ 31 พ.ค. 2560]. แหล่งข้อมูล: <https://home.kku.ac.th/.../index.php?>
16. วันทนีย์ วงศ์ยั้ง. การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะของบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการที่พึงประสงค์และสอดคล้องกับท้องถิ่น. เชียงใหม่: วิทยาลัยแม่ฮ่องสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่; 2548.
17. ไพบุลย์ วงศ์เวชวินิต. ความพึงพอใจและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของหัวหน้าสถานีอนามัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายบริการการแพทย์และสาธารณสุข สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดนครราชสีมา. วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครราชสีมา 2554; 17:5-14.
18. ดวงใจ เปลี่ยนบำรุง. สสำรวจความคาดหวังของประชาชนต่อคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา. ยะลา: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา; 2552.
19. เพ็ญมาศ คำธนะ. คุณลักษณะบัณฑิตพยาบาลที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคม วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนียะลา; 2554.
20. อัจฉริยา วิชาวิวัฒน์. ติดตามผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสุราษฎร์ธานี; 2548.
21. วราณี สัมฤทธิ์, ปัทมา แคนยุกต์. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของผู้สำเร็จการศึกษา ปี 2547 วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิตั้ง. ตั้ง: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนิตั้ง; 2550.
22. วนาพรรณ ชื่นอ้อม. ความคาดหวังและการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิตต่อคุณภาพการบริการของหน่วยงานบริการสุขภาพผู้ใช้บัณฑิต. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช; 2556.
23. รัตนี คำมูลคร, รพีพรรณ ยงยอด. ความต้องการศึกษาต่อและคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต หลักสูตรวิทยาศาสตร์บัณฑิต (อนามัยสิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดสกลนคร. สกลนคร: มหาวิทยาลัยเกษตร-ศาสตร์ วิทยาเขตเฉลิมพระเกียรติ; 2558.

Abstract: Model Development of Desirable Characteristics of Graduates in the Subdistrict Health Promotion Hospital, Nonthaburi Province

Sakesun Manawiroj, Ph.D.

Faculty of Health Science, Rajapruk University, Thailand

Journal of Health Science 2019;28:334-45.

The purposes of this research were to study the expectations of personnel in subdistrict health promotion hospitals regarding the desirable characteristics of graduates to be recruited; and to develop a model of desirable characteristics of the graduates. Informants were 180 personnel working in 77 subdistrict health promotion hospital in Nonthaburi Province. Data were collected by using questionnaire together with an in-dept interview with 5 public health and education experts; and were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, t-test, and One-way ANOVA and post-hoc analysis. It was found that the respondents had high level of expectations; and the highest one was on cognitive skills. The desirable characteristics in the human development model should include the following: (1) interpersonal relationship skills as well as having responsibility and capability to work happily with people who had different characteristics, (2) emotional intelligence, (3) being able to apply knowledge for problem solving through holistic health care, (4) quantitative and qualitative research skills, (5) skills in performing as a public health professional, and (6) skills in managing information technology. Recommendations from this study include: (1) improvement of teaching curriculum that is in line with the Community Public Health Act B.E 2556, and (2) producing graduates with in-depth and broad knowledge in providing services to the public.

Keywords: desirable characteristics, expectation, model development